

Mediation Monitor het Juridisch Loket Tussenrapportage 2008

Juli 2008

M. Tumewu

Achtergrond

Het ministerie van Justitie wil met een aantal beleidsmaatregelen de bekendheid met en het gebruik van mediation bevorderen. Een van deze beleidsmaatregelen betreft de uitrol van doorverwijzingsvoorzieningen voor mediation bij het Juridisch Loket en de Rechtspraak. In april 2005 is de implementatie van de doorverwijzingsvoorzieningen naar mediation gestart. Deze implementatie liep gelijk met de uitrol van de in het kader van de stelselwijziging gesubsidieerde rechtsbijstand nieuw op te richten Juridisch Loket. Tegelijkertijd werden bij de gerechten een structurele doorverwijzingsvoorziening voor mediation fasegewijs ingevoerd.

Een tweede beleidsmaatregel ter bevordering van mediation betreft de invoering van financiële voorzieningen. Minder draagkrachtige partijen die aan mediation deelnemen kunnen een mediationtoevoeging aanvragen en partijen die via de gerechten worden doorverwezen kunnen in aanmerking komen voor een stimuleringsbijdrage (2,5 uur kosteloos mediation). In figuur 1 staat weergegeven bij welke doorverwijzingsvoorzieningen, van welke financiële voorzieningen gebruik gemaakt kan worden.

Deze fact sheet schetst een beeld van de stand van zaken over de doorverwijzingsvoorziening naar mediation bij het Juridisch Loket over de periode 1 april 2005 tot en met 31 december 2007 (voor de Rechtspraak en mediations buiten doorverwijzingsvoorzieningen zie Fact sheet 2008-4 en 2008-5).

De beschreven studie in deze fact sheet richt zich op de volgende empirische vragen:

- 1 de bekendheid met mediation en het gebruik ervan;
- 2 de resultaten van mediations;
- 3 de kwaliteit en het aanbod aan mediators;
- 4 het beroep dat wordt gedaan op de mediationtoevoeging.

Box 1: Dataverzameling

Bij het Juridisch Loket wordt in de administratie bijgehouden hoe vaak mediation wordt voorgesteld en hoe vaak partijen dit voorstel accepteren. Tevens vullen doorverwijzers een monitorformulier in over onder andere de reden van doorverwijzen en kenmerken van de zaak. Als vervolgens minstens één van de partijen een mediationtoevoeging aanvraagt, wordt de mediator en partijen gevraagd na afloop van de mediation een monitorformulier in te vullen. In totaal zijn er in de periode tussen april 2005 en december 2007 1.577 mediations gestart die via het Juridisch Loket zijn doorverwezen en waarbij minstens één van de partijen een mediationtoevoeging heeft aangevraagd. Niet al deze mediations zijn afgerond. In totaal hebben we de beschikking over ingevulde formulieren van 725 mediators en 1.248 partijen. De Raden voor Rechtsbijstand houden daarnaast een handmatige registratie bij van de uitkomsten van mediations.

Doorverwijzingsvoorziening

Voor eerstelijns juridisch advies kunnen burgers terecht bij het Juridisch Loket. Tijdens het eerste contact of tijdens een gratis spreekuur kan mediation ter sprake komen. Indien de rechtzoekende het mediationvoorstel accepteert, wordt contact gezocht met de wederpartij. Als de wederpartij ook akkoord gaat met het voorstel, dan worden beide partijen doorverwezen naar een mediator en neemt de mediationfunctionaris contact op met een mediator. In figuur 2 staat dit proces schematisch weergegeven.

Voor de implementatie van de doorverwijzingsvoorziening naar mediation bij het Juridisch Loket zijn medewerkers opgeleid, is de automatisering

aangepast, is een productiequotum ingesteld en is er een communicatiestrategie voor klanten en andere doelgroepen zoals werkgevers en verhuurders opgezet. Eind 2005 waren 20 en medio 2006 waren alle 30 vestigingen van het Juridisch Loket opgericht.

Mediationtoevoegingen via het Juridisch Loket

Tegelijkertijd met de implementatie van de doorverwijzingsvoorzieningen is de overheid gestart met het afgeven van mediationtoevoegingen voor minder draagkrachtigen. De mediationtoevoeging is een tegemoetkoming in de kosten van mediation. De rechtsbijstandverlener of mediator

dient namens de partij een aanvraag in voor een mediationtoevoeging. Partijen betalen een eigen bijdrage van € 46 voor vier uur (€ 92 indien de mediation langer duurt dan vier uur). De Raad voor Rechtsbijstand bepaalt aan de hand van de financiële gegevens van de partij of deze gerechtigd is tot een mediationtoevoeging. Overigens kunnen partijen die via de Rechtspraak of op eigen initiatief deelnemen aan mediation ook in aanmerking komen voor een mediationtoevoeging. Een voorwaarde is echter wel dat de mediator moet staan ingeschreven bij de Raad voor Rechtsbijstand.

In totaal zijn er tussen 1 april 2005 en 1 januari 2008 4.838 zaken met een mediationtoevoeging geweest. Daarvan zijn er 939 via het Juridisch loket doorverwezen.

In totaal heeft het Juridisch loket tussen 2005 en 2007 ruim 13.500 keer mediation voorgesteld. Uiteindelijk hebben in ruim 3.300 gevallen beide partijen ingestemd met dit voorstel (zie figuur 2).

Alleen over zaken waarin minstens één van de partijen een mediationtoevoeging heeft ontvangen, zijn gegevens beschikbaar over de mediation.

Bekendheid met mediation

Partijen die via het Juridisch Loket zijn doorverwezen, zijn in 21% van de gevallen al vooraf bekend met mediation. Ruim 70% van hen zijn bekend geworden met mediation via het Juridisch Loket.

De resultaten van mediations

73% van de mediations heeft tot volledige overeenstemming geleid, 6% tot een gedeeltelijke overeenstemming en 21% heeft geen overeenstemming bereikt.

Kwaliteit en aanbod mediators

Partijen kunnen alleen voor een mediationtoevoeging in aanmerking komen als ze gebruik maken van een mediator die bij de Raad voor Rechts-

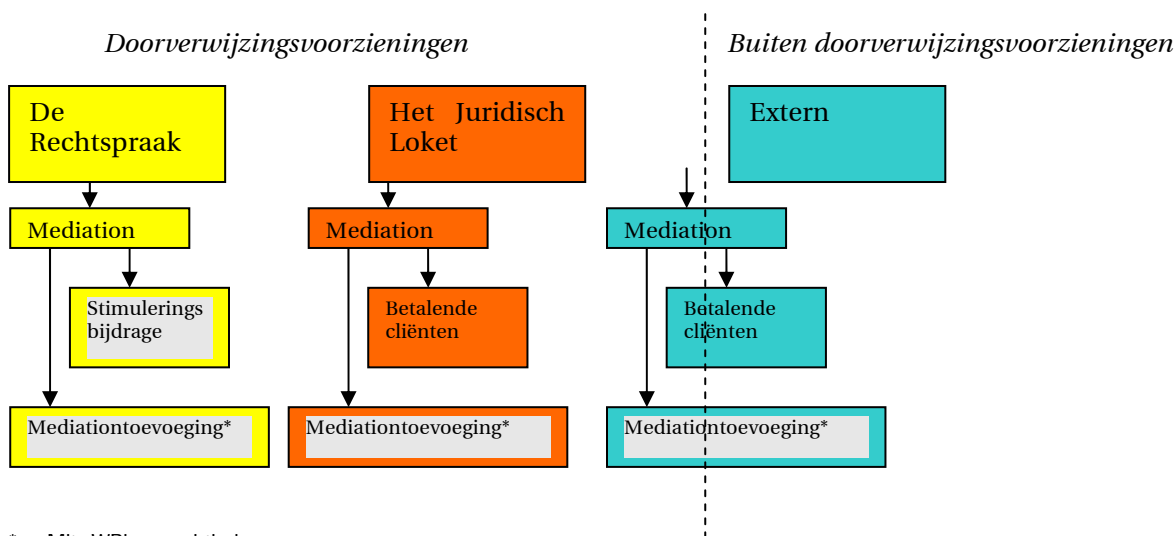
bijstand staat ingeschreven. Deze mediators zijn gecertificeerde NMI-mediators aan wie extra kwaliteitseisen zijn gesteld vanuit de Raad voor Rechtsbijstand. Bij het NMI staan 844 gecertificeerde mediators ingeschreven, waaronder 596 mediators die zijn ingeschreven bij de Raden voor Rechtsbijstand. Vooral nog zijn er vanuit de praktijk geen signalen bekend dat er een tekort is aan mediators.

Over de kwaliteit van mediators zijn partijen over het algemeen goed te spreken. De meeste partijen zijn tevreden tot zeer tevreden over de onpartijdigheid en zorgvuldigheid van de mediator en de wijze waarop de mediator de mediation heeft geleid. Partijen zijn na een mediation met volledige overeenstemming meer tevreden dan wanneer er sprake is van gedeeltelijke of geen overeenstemming.

Financiële voorzieningen

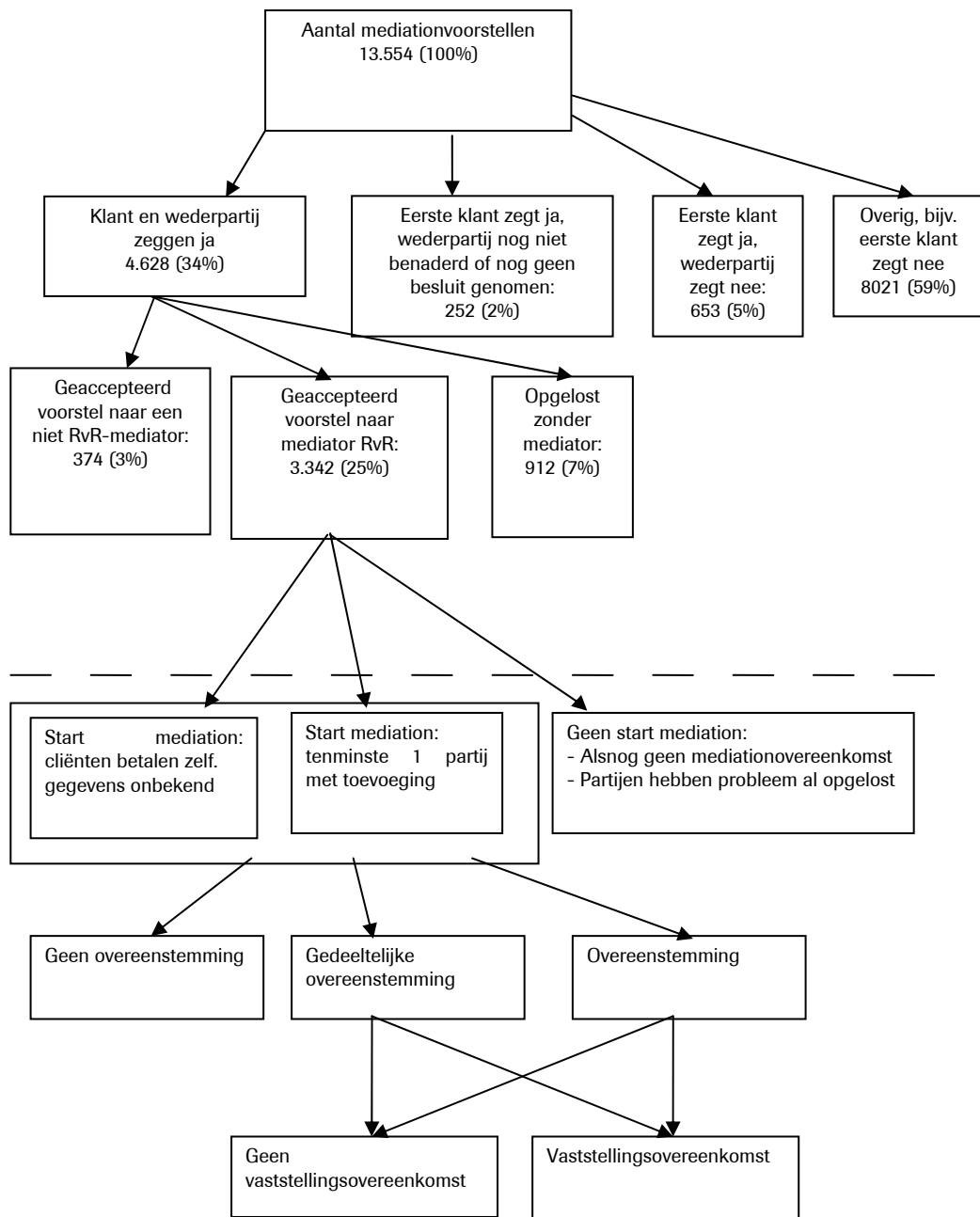
Partijen is gevraagd in hoeverre de mediationtoevoeging een rol speelde om voor mediation te kiezen. De beschikbaarheid van deze voorziening blijkt voor de meeste partijen (enigszins) van belang te zijn voor hun keuze. Ongeveer 80% van de partijen die door het Juridisch Loket is doorverwezen, vond het (enigszins) belangrijk dat mediation goedkoper is dan een juridische procedure en 69% vond het (enigszins) belangrijk dat zij de mogelijkheid hadden om een mediationtoevoeging aan te vragen. Voor 13% van de partijen was de mediationtoevoeging niet belangrijk en voor de overige 18% van de partijen was deze optie niet van toepassing omdat ze waarschijnlijk niet minder draagkrachtig waren. Tevens geeft 71% van de partijen aan dat zij de kosten een reden vinden om weer voor mediation te kiezen. Dit is niet verwonderlijk, aangezien de partijen die via het Juridisch Loket zijn doorverwezen en de mediation monitorlijsten invullen meestal een mediationtoevoeging ontvangen en hierdoor de kosten dus laag zijn.

Figuur 1: Overzicht doorverwijzingsvoorzieningen en bijbehorende financiële voorzieningen

* Mits WRb-gerechtigd

Figuur 2 Doorverwijzing mediation bij het Juridisch Loket april 2005 - december 2007; percentages ten opzichte van het aantal mediationvoorstellen

Literatuur

- Combrink-Kuiters, L., Niemeijer, E., Voert, M. ter, m.m.v. Dijkhoff, N., Gammeren-Zoeteweyj, M. van, & Kuppens, J. (2003). *Ruimte voor mediation*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 210.
- Guiaux, M., & Tumewu, M. (2008). *Mediation Monitor 2008: Tussenrapportage*. Den Haag: WODC. Cahier 2008-7.
- Reitsma, J., Tumewu, M., & Voert, M. ter (2007). *Mediation Monitor 2007: Tussenrapportage*. Den Haag: WODC. Cahier 2007-6.

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van www.wodc.nl.